

DÜNYADA AÇLIK BÜYÜYOR

ÜLKEMİZDE GIDA TÜKETİMİNDE DENGESİZLİKLER VAR

15.10.2010

1970'lerden bu yana "Açlığa Karşı" ve "10 Yıl İçinde Açlığı Bitirme"ye yönelik söylemlerle BM Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) nezdinde yürütülen çalışmalar beklendiği gibi sonuç vermemektedir. Bunun başlıca nedeni gelişmiş ülkelerde oluşturulan uluslararası gıda üretim ve ticaret düzeni ve bunların az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler aleyhine yarattığı yoksullaştırıcı sonuçlardır. Dünyada bir yanda aşırı üretim ve tüketim ve sonucunda obezite önemli bir sorun alanı haline gelirken; diğer tarafta kronik açlığın devam etmesi bunun en basit göstergesidir. Belli coğrafyalardaki insanlar sürekli bir gıda yetersizliği içindedirler. Böylesi bir manzarada; kronik açlığın faturasını ne iklim değişikliğine, ne coğrafi yetersizliklere çıkartmak mümkündür. 1996 yılında 2015 yılı için dünyada aç sayısının 400-500 milyon kişiye inmesi hedeflenirken; aç sayısının şimdiden 1 Milyara çıkmış olması, önümüzdeki dönemde bu açlığı ortadan kaldıracabilecek biçimde yeni politikaların benimseneceği noktasında iyimserlik yaratmamaktadır.

Biz gıda mühendisleri ağırlıklı "gıda üretim, kalite ve güvenliği" konusuna çalışmakta ve politikalar üretmekteyiz. Ancak; gıda güvencesi sağlanmadan, kaliteli gıda arzı ve gıda güvenliğinden söz edilemeyeceği açıktır. "Yeterli miktarda, uygun fiyatta ve kalitede, güvenli ve sürekli gıdaya ulaşmak" bir insanlık hakkıdır. Bunun sağlanması, ancak uzun soluklu ve kararlı politikalarla mümkün olabilecektir.

Kronik açlık henüz ülkemiz gündeminde olan bir sorun değildir. Ancak; beslenme yetersizliklerinin ve gelir dağılımındaki dengesizlikler nedeniyle yeterli gıdaya ulaşım da güçlüklerin azımsanamayacak boyutta olduğu bir gerçektir. İnsan beslenmesinde temel ihtiyaç olan hayvansal protein kaynaklarının tüketimi, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında ülkemizde yaklaşık dörtte bir daha düşüktür. Oysa yetersiz protein alımının insanın bedensel ve mental sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Et ve süt fiyatlarını yüksek oluşu, fiyatların gerçekçi seviyelere çekilememesi ve bu yönde sağlıklı politikalar oluşturulamayı, bu tablonun en önemli etkenlerindedir.

Temel gıda maddelerini üretme potansiyelimizin yüksekliği dikkate alınacak olursa, son yıllarda yaşanan tarımdan kaçış, tarım ve gıda alanındaki hatalı politikaların sonucudur.

Bu yanlışlığı düzeltmek ve tarımsal üretimde dengeleri sağlıklı bir biçimde yerine oturtmak için biran evvel çözüme yönelik politikalar gözden geçirilmeli, kısa ve uzun vadedeki öncelikler belirlenmelidir. İthalat; ancak gelişmiş ülkelerle eşit kullarlarda koşulabildiğinde, ithal ürünlerle rekabet edilebilir hale geldiğinde üreticiye zarar vermeyecek bir ticari hareketliliktedir. Et sorununda yapıldığı gibi, piyasayı düzenlemek üzere ithalata yönelmek, sorunun boyutunun büyümesine neden olmaktadır. Et ithalatına yönelik kararının alındığı günden bu yana yaşananlar bunu açıkça göstermiştir. Piyasa dengelerini düzelterek olan ithalat değil, önce doğru ve gerçekçi destekler, peşinden etkin ve yeterli bir denetim ve müdahale kurumlarının hayata geçirilmesidir. Bunu sağlayamadığımız sürece açılan ithalatın birçok üründe artarak devam edeceğini bilmemiz gerekmektedir.

Gerek üretici gerekse tüketici boyutunda yaşanan ekonomik sıkıntılar, gıda güvenliğini de riske atmaktadır. Başkentte bile merdiven altında üretilen ve hammadde fiyatının altında pazarlanan gıda maddeleri tüketici ile buluşabiliyor ise; bunda en önemli etmen yoksulluktur. Yeterli düzeyde yapılmayan denetimler; yıllardır bu düzenin sürmesine olanak tanımaktadır. Gelirinin yarısına yakını gıdaya ayırmak zorunda kalan kişiler için en önemli kriterin ucuzluk olacağı açıktır.

Gıda güvenliği ve güvencesini sağlamak için bu sarmaldan çıkışa yönelik bütünsel politikaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. 16 Ekim Dünya Gıda Günü'nde bir kez daha talep ediyoruz: Ülke olarak tarım üreticisini üretimden kopartmayacak, tüketiciye güvenli ve ekonomik ürünler sunacak düzeni hep beraber kuralım. Sadece ekonomi ve piyasa gözlüğü ile bakmadan, stratejik öneme sahip tarım ve gıda sektörünü güçlendirelim, kayıt dışını engelleyelim. Alım gücü düşük kesimlerin yeterli ve sağlıklı beslenmesini sağlamak üzere doğru ve uzun soluklu politikalar geliştirelim. Güvenli gıda arzını ağırlamak amacıyla denetimlerin kamu eliyle etkin bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlayalım.

Kamuda gıda alanında temel strateji ve politikaların belirlenmesinde ve bunların uygulanmasında görev almak üzere; başta gıda mühendisleri olmak üzere, ilgili tüm meslek gruplarını istihdam edelim. Son günlerde yaşanan krizler; gıda ile ilgili tüm aşamalarda konu uzmanlarının varlığının ne kadar gerekli olduğunu göstermiştir.

Güvenli ve yeterli gıdaya ulaşımın güvence altına alındığı, insanca yaşanan bir dünyada gıda gününü gerçek anlamda kutlayalım.

Rahime Petek ATAMAN
TMMOB Gıda Mühendisleri Odası
Başkan